

Gemeenteraad	
Portefeuillehouder:	Van team: Griffie Adviseur: John Hagens E-mail: j.hagens@denhelder.nl
Classificatie: Openbaar	Kenmerk: 2021-033533 Begrotingswijziging: Nee
Onderwerp:	Voorstel met betrekking tot het Rekenkamerrapport Quick-Scan Duurzaamheidsbeleid

Publiekssamenvatting:

Duurzaamheid is een actueel onderwerp dat sterk in beweging is. Ook de gemeente Den Helder heeft lokale duurzaamheidsambities geformuleerd. De Rekenkamercommissie van Den Helder heeft middels een quick-scan onderzocht of het duurzaamheidsbeleid van de gemeente doelmatig en efficiënt is vormgegeven en of de gestelde ambities en doelstellingen binnen bereik zijn.

Uit de quick-scan komt naar voren dat een actueel overkoepelend duurzaamheidsbeleid ontbreekt in Den Helder. De focus van het beleid ligt, zo ziet de Rekenkamercommissie, vooral op de energietransitie.

Waar de ambitie van Den Helder hoger ligt dan de landelijke ambitie, blijven de prestaties achter ten opzichte van landelijke ontwikkelingen en ook ten opzichte van de eigen ambitie. De thema's zijn versnipperd qua beleid en uitvoering. Er is geen overkoepelend beleid en er is evenmin een overkoepelende duurzaamheids-monitoring in Den Helder. Het duurzaamheidsbeleid van Den Helder is daarmee inhoudelijk onvoldoende vormgegeven.

De Rekenkamercommissie doet naar aanleiding van het onderzoek zowel het college als de gemeenteraad daarom een vijftal aanbevelingen.

Geadviseerd besluit

1. De bevindingen en conclusies zoals die door de Rekenkamercommissie Den Helder in het eindrapport over de quick-scan duurzaamheidsbeleid zijn beschreven te onderschrijven.

2. De volgende vijf aanbevelingen zoals de Rekenkamercommissie Den Helder deze in het eindrapport over de quick-scan duurzaamheidsbeleid verstrekt over te nemen:

1) Maak een duurzaamheidsagenda voor de vijf thema's: klimaatadaptatie, energie, circulaire economie, biodiversiteit en mobiliteit. Ga het gesprek aan over realistische doelstellingen en een routekaart waarin wordt teruggerekend welke ontwikkelingen nu in gang gezet moeten worden om de doelstellingen te bereiken. Vat duurzaamheid daarbij breder op dan de energietransitie, en betrek ook andere thema's. Ontwikkel een ambitie voor de vijf thema's mede gerelateerd aan de huidige positie in de landelijke benchmarks.

2) Belast een coördinerend wethouder met de portefeuille duurzaamheid, waarbij duurzaamheid breder wordt opgevat dan de energietransitie.

3) Blaas de raads werkgroep duurzaamheid nieuw leven in om de kennisdeling tussen de ambtelijke organisatie en de raadsleden te bevorderen en een open gesprek te voeren.

4) Ontwikkel een eenduidig monitoringinstrument, zodat college, raad, ambtenaren en samenleving geïnformeerd kunnen worden en aan de hand waarvan waar nodig bijgestuurd kan worden. Leg afspraken vast tussen raad en college over monitoring van het duurzaamheidsbeleid.

5) Zorg voor structurele samenwerking tussen gemeente en stakeholders. Versterk de betrokkenheid van stakeholders vanuit hun eigen rol en positie. Specifiek voor energie is het weer activeren van het energieakkoord wenselijk om samen met stakeholders stappen voorwaarts te zetten. Pak als gemeente

de regie en kijk waar samenwerking voor versnelling kan zorgen.

Raadsvoorstel:

Aanleiding en context

Duurzaamheid is een actueel onderwerp dat sterk in beweging is. Gemeenten hebben, mede vanuit het landelijke Klimaatakkoord een regierol in de energietransitie, bij verduurzaming van de gebouwde omgeving en bij klimaatadaptatie. Daarnaast werken gemeenten aan het realiseren van hun eigen duurzaamheidsambities. Dat geldt zeker ook voor de gemeente Den Helder, die lokale duurzaamheidsambities heeft geformuleerd. De Rekenkamercommissie van Den Helder heeft daarom middels een quick-scan onderzocht of het duurzaamheidsbeleid van de gemeente doelmatig en efficiënt is vormgegeven en of de gestelde ambities en doelstellingen binnen bereik zijn.

De centrale vragen bij dit onderzoek zijn: Hoe succesvol is het duurzaamheidsbeleid van de gemeente Den Helder? Hoe is de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid in de gemeente Den Helder inhoudelijk vormgegeven en is deze uitvoering effectief?

Doelen en resultaten

De doelstelling van dit onderzoek is te komen tot een beoordeling op hoofdlijnen van het duurzaamheidsbeleid, de gehanteerde beleidsinstrumenten en het monitoringsmodel in de gemeente Den Helder. Uit de beoordeling moet blijken of het duurzaamheidsbeleid in de gemeente doeltreffend is vormgegeven en wordt uitgevoerd.

Het resultaat van het onderzoek is dat de Rekenkamercommissie constateert dat: de eigen gestelde doelen qua duurzaamheid niet worden behaald. Waar de ambities van Den Helder hoger liggen dan de landelijke ambities, blijven de prestaties achter ten opzichte van de landelijke ontwikkelingen. Omdat het onderzoek gelijktijdig ook in de gemeente Texel heeft plaatsgevonden biedt deze quick-scan ook de mogelijkheid om de resultaten van de onderzoeken in de beide gemeenten met elkaar te vergelijken.

Kaders en omstandigheden

De Rekenkamercommissie heeft zijn onderzoek uitgevoerd volgens de in Verordening op de Rekenkamercommissie Den Helder beschreven werkwijze. Het onderzoek heeft een duidelijke vastgestelde onderzoeksopzet, er zijn breed inlichtingen ingewonnen, betrokkenen zijn in de gelegenheid gesteld om hun zienswijze op het feitonderzoek kenbaar te maken.

Duurzaamheid is een begrip dat specificatie behoeft. Duurzame ontwikkeling bestaat uit drie elementen: people (mensen), planet (planeet/milieu) en profit (opbrengst/winst, markt), die op harmonieuze wijze gecombineerd zouden moeten worden. In een duurzame samenleving zijn de mensen, de planeet en economische winst met elkaar in balans. Vaak wordt duurzaamheid dan ook uitgesplitst in diverse deelonderwerpen binnen elk van deze drie pijlers.

Voor dit onderzoek is gekozen voor een afbakening naar de pijler 'planet': dat wil zeggen milieukundige of ecologische duurzaamheid. De pijlers 'people' (sociale duurzaamheid) en 'profit' (economische duurzaamheid) vallen buiten de reikwijdte van het onderzoek.

Het onderzoek richt zich daarom op duurzaamheidsambities en doelstellingen binnen de pijler 'planet'. Daaronder vallen de zogenaamde 'Big Five' van het duurzaamheidsbeleid:

1. Energietransitie: energiebesparing, opwekken van duurzame energie, aardgasvrij
2. Klimaatadaptatie: de inrichting van de (woon)omgeving zodat die bestand is tegen de gevolgen van klimaatverandering, zoals hitte, droogte, grote hoeveelheden water
3. Circulaire economie: duurzaam/circulair bouwen, afval, circulair inkopen
4. Duurzame mobiliteit: openbaar vervoer, fietsbeleid, elektrisch rijden, deelmobiliteit
5. Biodiversiteit: natuur, bijen en andere bestuivers, duurzaam beheer (FSC, MSC)

Argumenten en alternatieven

Bij het onderzoeken van de effectiviteit en efficiëntie van uitvoering van duurzaamheidsbeleid kan de probleemstelling inhoudelijk en procesmatig benaderd worden.

Inhoudelijk is er de vraag welke thema's er onder duurzaamheid vallen. Dit onderzoek is afgebakend tot de duurzaamheidsthema's van de Big Five die hierboven zijn genoemd.

Procesmatig groeit de bewustwording dat geen enkele partij deze uitdagingen in zijn eentje aan kan gaan. Gemeenten kunnen het voortouw nemen, maar ook inwoners, bedrijven en organisaties hebben

een aandeel in de oplossing (of kunnen, op onderdelen, het voortouw nemen). Voor gemeenten is er de uitdaging om alle verschillende doelgroepen te betrekken en te motiveren om in actie te komen. Dit rekenkameronderzoek naar duurzaamheid richt zich daarom op zowel inhoudelijke aspecten en geboekte resultaten als op de manier waarop de gemeente Den Helder zelf acteert, en in samenwerking met andere partijen binnen de gemeente.

Bestuurlijke vernieuwing

Duurzaamheid is een belangrijk onderwerp voor veel inwoners. Hoewel de resultaten bij verduurzaming van Den Helder nog achterblijven ten opzichte van de eigen ambitie en ook ten opzichte van andere gemeenten, krijgt de gemeente wel steeds meer grip op verduurzaming van de gebouwde omgeving. Door middel van promotie en communicatie weet de gemeente inwoners ook over te laten gaan tot actie. Het communicatiemotto is 'Stap voor Stap verduurzamen'. Dit is erop gericht om te laten zien wat inwoners nu al kunnen doen en dat kleine stapjes in de goede richting ook een duurzaamheidsbijdrage leveren. De goedbezochte zonnepanelenavonden die de gemeente heeft georganiseerd laten zien dat inwoners geïnteresseerd zijn om mee toe doen. Betrokkenen zien en waarderen de extra communicatie-inspanningen die de gemeente de afgelopen jaren pleegt. Iedereen die we voor dit onderzoek gesproken hebben vindt dat een goede ontwikkeling die vooral doorgezet moet worden.

Het onderwerp is referendabel, echter gelet op de aard van het voorstel ligt het houden van een referendum niet voor de hand.

Duurzaamheid

Het voorstel draagt bij aan de bewustwording op het vlak van de duurzaamheid.

Financiële consequenties

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Uitvoering en planning

Het onderzoek is gelijktijdig uitgevoerd voor de gemeenten Den Helder en Texel. Vooraf is een normenkader opgesteld, wat het beoordelingskader vormt voor dit onderzoek. Eerst is een bureau-studie gedaan naar de kaders, om te bepalen waar de gemeente staat op het vlak van duurzaamheid, en waar inhoudelijke uitdagingen liggen voor de komende periode. Door middel van interviews met ambtenaren, de portefeuillehouder duurzaamheid en met partners uit de gemeente, is vervolgens een beeld verkregen van inhoudelijke prestaties en het gevolgde proces. Tenslotte zijn de bevindingen geanalyseerd om te komen tot een conclusie en aanbevelingen.

Het college van burgemeester en wethouders van Den Helder is, indien de aanbevelingen worden overgenomen door de gemeenteraad, belast met de uitvoering van de aanbevelingen.

Ten aanzien van de aanbeveling om de raads werkgroep duurzaamheid nieuw leven in te blazen is uiteraard de gemeenteraad zelf aan zet.

Het college kan via het reguliere planning- en control-instrumentarium verslag uitbrengen aan de raad over de voortgang van de uitvoering van de aanbevelingen.

Ook kan het college middels andere haar ter beschikking staande instrumenten zoals bijvoorbeeld een tussentijds memo of een raadsinformatiebrief de raad informeren over de voortgang met betrekking tot de gedane aanbevelingen.

Communicatie

Het rapport van de Rekenkamercommissies is openbaar. Het is aan de gemeenteraad, het college van burgemeester en wethouders om op gepaste wijze publiciteit te geven aan de verbeteracties, die eventueel uit de aanbevelingen volgen, en de tijdsplanning.

De Rekenkamercommissie Den Helder zelf zal met betrekking tot dit onderzoek op de haar gebruikelijke wijze communiceren.

Raadsvergadering d.d.	6 september 2021
Besluit nummer	2021-033533
Onderwerp	Voorstel met betrekking tot het Rekenkamerrapport Quick-Scan Duurzaamheidsbeleid

De raad van de gemeente Den Helder;

besluit:

1. De bevindingen en conclusies zoals die door de Rekenkamercommissie Den Helder in het eindrapport over de quick-scan duurzaamheidsbeleid zijn beschreven te onderschrijven.
2. De volgende vijf aanbevelingen zoals de Rekenkamercommissie Den Helder deze in het eindrapport over de quick-scan duurzaamheidsbeleid verstrekt over te nemen:
 - 1) Maak een duurzaamheidsagenda voor de vijf thema's: klimaatadaptatie, energie, circulaire economie, biodiversiteit en mobiliteit. Ga het gesprek aan over realistische doelstellingen en een routekaart waarin wordt teruggerekend welke ontwikkelingen nu in gang gezet moeten worden om de doelstellingen te bereiken. Vat duurzaamheid daarbij breder op dan de energietransitie, en betrek ook andere thema's. Ontwikkel een ambitie voor de vijf thema's mede gerelateerd aan de huidige positie in de landelijke benchmarks.
 - 2) Belast een coördinerend wethouder met de portefeuille duurzaamheid, waarbij duurzaamheid breder wordt opgevat dan de energietransitie.
 - 3) Blaas de raads werkgroep duurzaamheid nieuw leven in om de kennisdeling tussen de ambtelijke organisatie en de raadsleden te bevorderen en een open gesprek te voeren.
 - 4) Ontwikkel een eenduidig monitoringinstrument, zodat college, raad, ambtenaren en samenleving geïnformeerd kunnen worden en aan de hand waarvan waar nodig bijgestuurd kan worden. Leg afspraken vast tussen raad en college over monitoring van het duurzaamheidsbeleid.
 - 5) Zorg voor structurele samenwerking tussen gemeente en stakeholders. Versterk de betrokkenheid van stakeholders vanuit hun eigen rol en positie. Specifiek voor energie is het weer activeren van het energieakkoord wenselijk om samen met stakeholders stappen voorwaarts te zetten. Pak als gemeente de regie en kijk waar samenwerking voor versnelling kan zorgen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 6 september 2021